

PRZEWODNIK BIBLIOGRAFICZNY

miesięcznik dla wydawców, księgarzy, antykwarów,
jako też czytających i kupujących książki.

Wychodzi w Krakowie 1go każdego miesiąca w objętości $\frac{1}{2}$ — $1\frac{1}{2}$ arkusza. Przedpłata wynosi: rocznie 1 zlr., z przesyłką 1 zlr. 24 cnt.; $\frac{1}{2}$ rocznie 50 cnt., z przesyłką 62 cnt.; $\frac{1}{4}$ rocznie 28 cnt., z przesyłką 34 cnt.; miesięcznie 10 cnt., z przesyłką 12 cnt. — Opłata od Ogłoszeń za każdą $\frac{1}{10}$ część strony 50 cnt., za całą stronę czyli 61 wierszy petytowych 5 zlr.

Prenumeratę w gotówce i wyraźnie pisane ogłoszenia przesyłać należy najdalej do 20 każdego miesiąca albo do księgarni Gebethnera i Sp. w Krakowie, albo wprost do redaktora Przewodnika bibliograficznego.

V. NOWOŚCI. 9.

Kraków, 1 września 1882.

ADAMKIEWICZ Alb. dr. prof. Mięsak rzenia pacierzowego w miejscu wystąpienia splotu barkowego o przebiegu utajonym (Z zakładu patologii doświadczalnej w Uniwersytecie Jagiellońskim. — Odbitka z tomu X Rozpraw Wydziału matem.-przyr. Akademii umiej.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1882, w 8cc, str. 22.

— Die Blutgefäße des menschlichen Rückenmarkes, II Theil: Die Gefäße der Rückenmarks Oberfläche (Institut für experimentelle Pathologie der k. k. Universität Krakau. — Aus den Sitzungsberichten der k. Akademie der Wissenschaften). Wien, C. Gerold's Sohn, 1882, w 8cc, str. 30 i 5 tablic litogr. 2 zlr.

Ateneum, pismo naukowe i literackie, pod redakcją P. Chmielowskiego, zeszyt sierpniowy r. 1882. Warszawa, wydawca W. Spasowicz, druk. K. Kowalewskiego, w 8cc większej, str. 203—391.

— Treść: Na scenie i za kulisami, historia parafialna, przez Juliana Morosza (str. 203—232); Kwestya niemiecka na schyłku XVIII w., zwłaszcza we Francyi, przez St. Lucasa (str. 233—260); Wyspy Nukoro, przez J. Kubarego (c. d., str. 261—291); Listy z Czech, przez dra Gablera (str. 292—329); Teorya Darwina w stosunkach nauki i życia, przez Br. Rejchmana (str. 330—357); Moliere w świetle najno-

wszjej krytyki, przez Edwarda Grabowskiego (str. 358—377); Rozbiory i sprawozdania: 1. D. Bartoliniego Memorie dei s. Cirillo e Metodio, 2. C. Malagoli i Polacchi in Bologna, przez T. Wierzbowskiego, 3. dra A. Kaliny La langue des Tziganes, przez J. Hanusza; Wrażenia literackie.

BĄCZAŁSKI Edmund. Arytmetyka dla użytku niższych klas gimnazjalnych, podług 26go wydania dra Fr. Močnika Arytmetyki dla niższych klas gimnazjalnych opracował . . . . prof. szkół realnych, część I na 1szą i 2gą klasę, wydanie trzecie przejrzone. Lwów, nakł. Seyfartha i Czajkowskiego, druk. ludowa, 1882, w 8cc, str. 237 i 4 nl. 1 zlr. 50 cnt.

BAKOWSKI Klemens. Historia Czytelní akademickiej krakowskiej i udział jój w sprawie budowy pomnika Adama Mickiewicza (Odbitka z Przeglądu akademickiego). Kraków, G. Gebethner i Sp., druk. związkowa, 1882, w 8cc, str. 22. 20 cnt.

BEDNARSKI Stanisław. Dualis u Sofoklesa (Odbitka z Sprawozdania gimnazjum w Wadowicach). Kraków, nakł. funduszu szkolnego, druk. Wł. L. Ancezyca i Sp., 1882, w 8cc większej, str. 37.

BERGER Sigismund. Österreichs geschichtliche Jubiläumstage in den

Jahren 1882 und 1883, III: Der 200 jährige Gedenktag der Befreiung Wiens von der zweiten Türkenbelagerung am 12 September 1883. Wien, M. Perles, 1882, w 8ce, str. V i 21, z rycinami w textcie. 30 cnt.

Biblioteka najcenniejszych utworów literatury europejskiej pod kierunkiem redakcyi Kłosów, zeszyt lipcowy 1882. Warszawa, nakł. i druk. S. Lewentala, w 8ce, str. 65—176 i 1—48.

Tręść: Narzeczeni, przez Alex. Manzonięgo, tom II ark. 5—11; Narzczona Harambasy, przez T. T. Jeża, ark. 1—3.

— warszawska, pismo poświęcone naukom, sztukom i przemysłowi, pod redakcyą J. K. Plebańskiego, zeszyt sierpniowy r. 1882. Warszawa, Gebethner i Wolff, druk. J. Bergera, w 8ce, str. 169—328.

Tręść: O pisowni polskiej, przez A. A. Kryńskiego (str. 169—208); O Arystotelesie, prelekcyja przez Wojciecha hr. Dzie duszyckiego (str. 209—225); Pod wyrokim, przez K. Kraszewskiego (c. d., str. 226—242); Z pod Wawelu, kronika artystyczno-literacka, przez No... No... (str. 243—264); Ostatnia wystawa w Warszawie wobec potrzeb ekonomicznych i handlowych naszego kraju, przez St. Rewieńskiego (str. 265—276); Etyka Spinozy w stosunku do tegoczesnego materializmu, polemika między p. Al. Raciborskim a prof. H. Struve (str. 277—299); Piśmiennictwo krajowe i zagraniczne: 1. J. Łaskiego Liber beneficiorum, przez St. Marońskiego, 2. St. Zarańskiego Nowy organ dydaktyki, przez R. Z.; Wiadomości bieżące; Nekrologie.

BLONSKI Justyn. Der österreichische Civil-Staatsdienst, ein systematisches Handbuch, enthaltend sämtliche, die Anstellung im österr. Civil-Staatsdienste, sowie die dadurch begründeten Rechte und Pflichten betreffenden Bestimmungen, mit Inbegriff der Pensions- und Disciplinar-Vorschriften, sammt den einschlägigen Erkenntnissen des Reichsgerichtes und des Verwaltungsgerichtshofes. Wien, Manz, 1882, w 8ce, str. IV i 430. 3 zhr. 60 cnt.

BOBERSKA Feliczya z Wasilewskich. O Polkach, które się szczególnieji zasłu-

żyły ojezyźnie w powstaniu listopadowém (Odbitka z rapperswylskiego Wieńca pamiątkowego). Rapperswyl, nakł. Muzeum nar., czcionkami i w komisie W. Simona w Poznaniu, 1882, w 8ce, str. 31.

BONCEK ks. (?) Eines alten Studenten Ferien-Geklimper, seiner utraquistischen Tafelrunde gewidmet. Breslau, Buchdruckerei der Schles. Volks-Zeitung, 1882, w 8ce małej, str. 244.

Tłómaczenia niemieckie; Chwasty z własnej zagrody; Deutsche Reimereien; Gudrun-Lieder; Wieder daheim; Epilogus galeatus.

BYR Robert. Droga do serca, powieść, przekład z niemieckiego (Dodatek do Bluszczu). Warszawa, 1882, w 8ce małej, str. 136.

BYRON lord. Don Żuan w Haremie, ustęp z pieśni VI Don Żuana, strofy 26—86, przełożył Edward Porębowicz (Odbitka z Przeglądu literackiego i artystycznego). Kraków, nakł. K. Bartoszewicza, druk. A. Kozińskiego, 1882, w 16ce, str. 19. 30 cnt.

CHARMES Gabriel. Wspomnienia z podróży po Syryi, przekład A. Chlebowskiej, tom I (Dodatek do Wędrowca). Warszawa, nakł. F. Sulimierskiego, druk. Wieku, 1882, w 8ce małej, str. 210 i 1 nl. 1 rubel.

CHOCISZEWSKI Józef. Pielgrzymka do ważniejszych miejsc w ziemiach polskich, wstawionych cudownymi obrazami N. Maryi Panny, zawierająca najpotrzebniejsze nabożeństwo dla pielgrzymujących i opisy naszych głównych miejsc cudownych. Poznań, J. Chociszewski, nakł. G. Jalkowskiego w Grudziądzu, druk. Fr. Chocieszynskiego, 1882, w 16ce, str. VIII, 335 i 5 nl., z rycinami. Opr. 1 marka 50 fenig.

Czasopismo Towarzystwa aptekarskiego, pod redakcyą dra M. D. Wąsowicza i prof. dra Br. Radziszewskiego, nr. 13—16 z 1 i 25 lipca i 15 sierpnia 1882. Lwów, druk. J. Dobrzańskiego i K. Gromana, w 8ce, str. 213—228, 229—248 i 249—264.

Trześć: O trującym składniku badyanku religijnego, przez J. F. Eykmanna, stręcił M. D. W. (13); Nowy alkaloid chińowy, przez Arnaud'a, stręcił M. D. W. (13); Rezoocyanina, podał H. Skordonko (13); Jeszcze o szaruszce, przez M. Zahradnika (13); O czerwonój wodzie źródła we wsi Chojne, przez dra Mayzla (13); Sposoby wykrycia kwasu siarkowego w winie i innych płynach, przez L. Liebermanna, stręcił M. D. W. (14 i 15); Kwas salicylowy i jego związki, przez J. M. (14 i 15); O celach badań chemicznych, przez prof. Safarika (14 i 15); Rozbiór chemiczny rud wydobytych z kopalń truskawieckich, przez dra M. D. Wąsowicza (14 i 15); Sztuczny indykt, przez prof. A. Baeyera, stręcił M. D. W. (16); O oznaczeniu zanieczyszczeń makuehów rzepakowych, przez G. Ulexa, stręcił M. D. W. (16); Zakład kąpieli w Krzeszowicach (16); Kronika, przez M. D. W. i H. Skordonkę; Sprawy zawodu aptekarskiego.

DIKENS K. Noworoczni dzwony, powistka, z anhljskiego. Lwiw, nakł. redakcyi „Diła“, druk. im. Szewczenka, 1882, w 8ce wielkiej, str. 92. 60 ent.

DYGASIŃSKI Adolf. Pierwsze nauczanie w domu i w szkole, wykłady pedagogiczne podług prac Hardera, Richtera, Armstroffa, Pape-Carpantier, pani Youmans, Delon'a, Huxley'a i innych. Warszawa, nakł. i druk. Przeglądu tygodniowego, 1882, w 8ce, str. 326. 1 rubel 50 kop.

Dzielenie ziemi czy jest przyczyną ubóstwa włościan w Galicyi? (Odbitka z Przeglądu polskiego). Kraków, druk. Czasu, 1882, w 8ce, str. 89.

I. Odpowiedź komitetu Towarzystwa rolniczego krakowskiego na kwestyjonarz rządowy w tej sprawie; II. Materyał statystyczno-ekonomiczny, z polecenia tegoż komitetu zebrany przez Kazim. Langiego.

ECKSTEIN Ernest. Klaudyusze, powieść z czasów cesarstwa rzymskiego w trzech tomach, tłómaczona z niemieckiego przez Jaskółkę, tom I (Dodatek do Kłósów). Warszawa, nakł. i druk. S. Lewentala, 1882, w 8ce, str. 130.

EURYPIDES. Herakles szalony, tragedia, przedstawiona około r. 422(?) przed Chr., przekład Z. Węclewskiego.

Poznań, nakł. Biblioteki kórnickiej, druk. J. I. Kraszewskiego (dr. W. Łebski), 1882, w 8ce, str. 70. 1 marka.

— Trojanki, tragedia, przedstawiona r. 415 przed Chr., przekład Z. Węclewskiego. Poznań, nakł. Biblioteki kórnickiej, druk. J. I. Kraszewskiego (dr. W. Łebski), 1882, w 8ce, str. 62. 1 marka.

FELIX J. o. T. J. Karmelitanka. Kraków, nakł. S. A. Krzyżanowskiego, druk. W. Korneckiego, 1882, w 8ce, str. V i 32. 30 ent.

G. Z. Uprawa chmielu, przez Z. G. Lwów, nakł. K. Łukaszewicza, druk. J. Czaińskiego w Samborze, 1882, w 16ce, str. 53. 30 ent.

GOLDFLUSS Szymon. Córka kaleki, powieść osnuta na tle ustnie podanego szkicu. Warszawa, druk. J. Tomaszewskiego, 1882, w 8ce małej, str. 173. 75 kop.

GORDZIEWICZ Emanuel. Wiosnianki, poświęca nauczycielstwu ludowemu na pamiątkę walnego zgromadzenia Towarzystwa pedagogicznego w Kołomyi w lipcu 1882 . . . . Kołomyja, nakł. autora, druk. M. Biłousa, 1882, w 16ce, str. 63. 50 ent.

GRODZKI W. Paskudnik, zdarzenie prawdziwe, przez W. G. Lwów, nakł. K. Łukaszewicza, druk. J. Czaińskiego w Samborze, 1882, w 16ce, str. 60. 24 ent.

HAMERSKI Edward. Wypisy niemieckie na klasę czwartą szkół średnich, ułożył . . . . prof. c. k. gymn. Franc. Józefa we Lwowie, wydanie drugie. Lwów, nakł. Seyfartha i Czajkowskiego, druk. Prochaski w Cieszynie, 1882, w 8ce, str. 2 nl. i 244. 80 ent.

HAUSNER Otto. Polnische Belletristik in den letzten zwanzig Jahren. Deutsche Rundschau z lipca i sierpnia r. 1882, Berlin, w 8ce większej, str. 102—118 i 225—245.

HELENIUSZ E. Pamiątki polskie z różnych czasów, tom I. Kraków,

nakł. autora, druk. Wł. L. Anczyca i Sp., 1882, w 8ce, str. 578 i 1 nl.

Treść: Przedmowa; Polskie starożytne konstytucje, cele i duch dawnych praw polskich; Kwerenda z akt dawnych kijowskich i żytomierskich; Dokumenta; Protokół graniczny a. 1776, 1779—1782, pod powagą J. Jakubowskiego, podkomorzego żytomierskiego; Listy z Ukrainy, między r. 1780 a 1796 pisane; Dekret dzielezy przez sąd ziemski braclawski w Smile fortuny pozostałej po śmierci Potemkina Tauryckiego, dopełniony 1794 r.

HODOLY Ludwik. Mały przyczynek do wierzeń i podań ludowych o zwierzętach i roślinach (Odbitka ze Zbioru wiadomości do antropologii krajowej, tom VI dział 3). Kraków, druk. Univ. Jag., 1882, w 8ce, str. 4.

HYRSZFELD Herman. Zbrodnie Cezarów, romans obyczajowy z czasów Nerona, podług oryginału, niemieckiego opracował ks. Apolinary Tłoczyński. Poznań, nakł. i druk. J. Leitgebra, 1882, w 8ce małej, str. 207. 1 marka 50 fenig.

JEŻ T. T. Asan, pripovetka iz bulgarske povesnice, prevod s poljskoga (Biblioteka narodna bráce Jovanovića). Pančevo, nakł. i štamparija br. Jovanovića, 1882, w 16ce, str. 124. 32 ent.

KALUŻNIACKI Em. prof. Historische Übersicht der Graphik und der Orthographie der Polen (Aus den Sitzungsberichten der phil.-hist. Classe der k. Akademie der Wissenschaften, XCIX Band 2 Heft, besonders abgedruckt). Wien, C. Gerold's Sohn, 1882, w 8ce, str. 42. 30 ent.

KARPIŃSKI Fr. Sielanki (Biblioteka Mrówki, tom 7). Lwów, Księgarnia polska, druk. J. Czańskiego w Samborze, (1882), w 16ce, str. 47. 15 ent.

KASPAREK Fr. dr. prof. Über die Kriegsgefangenschaft, eine völkerechtliche Skizze (Nadbitka z Grünhut's Zeitschrift für priv. und öffent. Recht, IV). Wien, 1882, w 8ce, str. 680—733.

KETTELER Wilh. Em. biskup. Słowa nauki i upomnienia dla rodziców chrześcijańskich o ich obowiązkach pod wzglę-

dem przygotowania dzieci do pierwszej komunii św., przekład polski z trzeciego wyd. niemieckiego. Warszawa, nakł. Przeglądu katol., druk. F. Czerwińskiego i S. Niemiery, 1882, w 16ce, str. 77. 15 kop. = 1 zlp.

KL. Teofila z Bydgoszczy. Kopeiuszek dla grzecznych dzieci, trzecie zupełnie przerobione wydanie. Toruń, nakł. E. Lambecka, (1882), w 4ce, kart 18. 2 marki 40 fenig.

KOCHANOWSKI Jan. Dzieła, tom I. Warszawa, G. Centnerszwer, nakł. i druk. A. Kozińskiego w Krakowie, 1882, w 16ce, str. 241 i 1 nl. 60 kop.

— Dzieła, tom II (Wydawnictwa K. Bartoszewicza, tom VII). Kraków, nakł. K. Bartoszewicza, druk. A. Kozińskiego, 1882, w 16ce, str. 234 i 1 nl. Za komplet 2 zlr. 40 ent.

— Odprawa posłów greckich (Biblioteka Mrówki, tom 35). Lwów, Księgarnia polska, druk. J. Czańskiego w Samborze, (1882), w 16ce, str. 30. 10 ent.

— Wszystkie dzieła polskie, tom II (Biblioteka klasyków polskich, II). Lwów, nakł. F. H. Richtera (H. Altenberg), druk. F. A. Brockhousa w Lipsku, 1882, w 8ce małej, str. 298. Opr. 1 zlr. 20 ent.

KOLBENHEYER K. & KOVACS P. A Magas Táttra külön térképével, Táttra füred környékének térképével's 13 képpel ellátva. Teschen, Prochaska, 1882, w 8ce małej, str. 162. Opr. 2 zlr.

KOŁDOWSKI Jan Kazimierz. Spis treści dokumentów, dotyczących rodziny Kossakowskich, z akt główn. archiwum Królestwa polskiego przez . . . . urzędnika tegoż archiwum dopełniony, w Warszawie dnia 3 maja 1876 r. (Dodatek do Przeglądu bibliograficzno-archeologicznego). Warszawa, druk. E. Skińskiego, 1882, w 4ce, str. 35 i IV.

Konia dlaczego trzeba za młodu nakładać do pracy i jak to czynić należy. Lwów, nakł. K. Łukaszewicza, druk. J. Czańskiego w Samborze, 1882, w 16ce, str. 31. 16 ent.

KORYTKOWSKI Jan ks. Prałaci i kanonicy katedry metropolitalnej gnieźnieńskiej od r. 1000 aż do dni naszych, podług źródeł archiwalnych opracował . . . . . kanonik metrop. gnieźnieński, zeszyt IV, V, VI i VII. Gniezno, nakł. i druk. J. B. Langiego, 1882, w 4ce, str. 137—272, 273—400, 401—520 i 521—651 (koniec tomu II).

KORZENIOWSKI J. Un anniversaire (Bibliothèque morale et littéraire). Limoges, libr. et imprim. M. Barbou et Ce, 1882, w 12ce, str. 124.

— La croix des steppes, traduit par Louis d'Estaing d'Estampes (Bibliothèque morale et littéraire). Limoges, libr. et impr. M. Barbou et Ce, 1882, w 12ce, str. 177.

KRASICKI Ignacy. Dzieła, tom I (Wydawnictwa K. Bartoszewicza, tom X). Kraków, nakł. K. Bartoszewicza, druk. W. Korneckiego, 1882, w 16ce, str. 329 i 1 nl. Za komplet czyli 5 tomów 3 zlr.

Bajki i przypowieści; Satyry; Wiersze różne; Wiersze z proza.

KRASZEWSKI J. I. Bajeczki, z sześciu ilustracyami E. M. Andriollego. Lwów, nakł. H. Altenberga (F. H. Richtera), Kraków, druk. Wł. L. Anczyca i Sp., (1882), w 8ce, str. VIII, 105 i 1 nl.

— U babičky, román, přeložil V. Pakosta, I (Zábavy večerní). Praha, Zeman & Comp., 1882, w 8ce maléj, str. 223. 70 cnt.

— Vzkříšení bratří, histor. román z dob Boleslava Chrabrého, přeložil Jos. Koněřza, autorisovaný překlad (Knihovna pro český lid, číslo 82—87). Praha, A. R. Lauermaun, 1882, w 8ce maléj, str. 1—152 i 153—248. Zeszyt po 6 cnt.

KRUKOWICZ I. A. O wlijanii ozona i chlora na gnijenije, dissertacija na stepien doktora medicyny. Petersburg, 1882, w 8ce, str. 82.

LEWICKI K. Pszczelnictwo, zbiór wiadomości o życiu i przyrodzie pszczoł do potrzeb pszczelarzy zastosowany, oraz przewodnik racjonalnego prowa-

zenia pasieki w ulach ramowych systemu . . . . . nagrodzonym na międzynarodowej wystawie pszczelniczej w Wiedniu 1882 r. najwyższą nagrodą, dyplomem honorowym I klasy. Warszawa, Muzeum pszczelnicze, druk. J. Bergera, 1882, w 8ce, str. 3 nl., 137, V i 36 drzeworytów w textcie. 1 rubel 20 kop.

LIMANOWSKI Bolesław. Ferdinand Lassalle i jego polemiczno-agitacyjne pisma. Genewa, druk polska, 1882, w 16ce, str. 23. 50 centimów.

MADEJSKI Leon. Jedenkróć, komedya w jednym akcie (Biblioteka teatrów amatorskich, nr. 24). Lwów, nakł. F. H. Richtera (H. Altenberga), druk. Gazety nar., 1882, w 8ce, str. 13. 40 cnt.

MALAGOLA Carlo. I Polacchi in Bologna (Odbitka z Strenna bolognese, 1882). Bologna, 1881, w 8ce, str. 22.

MARYA Ewa. O skarbie w pasiece, z prawdziwego zdarzenia napisała Ewa - Marya. Warszawa, druk. F. Czerwińskiego i S. Niemiery, 1882, w 16ce, str. 83. 15 kop.

Misyse katolickie, czasopismo ilustrowane miesięczne pod redakcyą ks. M. Mycielskiego, zeszyt z 15 sierpnia 1882. Kraków, druk. Czasu, w 4ce, str. 169—192, z rycinami.

Treść: Misyja zangwebarska (dok.); Seminarium Koptów w Kairze i wycieczka na pustynię; Gromada wysp Pomotu; Uwięzienie i oswobodzenie biskupa Riedla (c. d.); Wiadomości bieżące.

MODRZEWSKI Frycz Andrzej. O sprawie Rzeczypospolitej (Biblioteka Mrówki, tom 156—160). Lwów, Księgarnia polska, druk. J. Czaińskiego w Samborze, (1882), w 16ce, str. 1 nl. i 556. 1 zlr.

MORAWSKI Szczyński. Pra-Sławianie i Pra-Lotwa. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1882, w 8ce, str. VIII i 283. 5 zlr.

MOSZYŃSKI Jerzy. Kilka słów z powodu Porozbiorowych aspiracyj politycznych narodu polskiego. Kraków, G. Gebethner i Sp., druk. Czasu, 1882, w 8ce, str. 88. 30 cnt.

NIPANICZ M. Mapa Królestwa polskiego, wyd. szóste. Warszawa, nakł. M. Orgelbranda, litogr. S. Orgelbranda synów, 1882, fol. wielkie, 1:504:000. 3 ruble, opr. 5 rubli.

Niwa, dwutygodnik poświęcony sprawom społecznym, naukowym i literackim, pod redakcją M. Godlewskiego, zeszyt z dnia 1 sierpnia 1882. Warszawa, druk. Wł. Dębskiego, w 8ce, str. 161—283.

Trzęś: Karol Darwin, przez J. Rostafińskiego (str. 161—190); Przegląd artystyczno-literacki: 1. W. Wysockiego Wszystkie za jednego, 2. Podróż św. Anieli Merici, 3. Alf. Szczepańskiego Na greckiej lirze, 4. J. D. Karwickiego Szkice, przez Ładę (str. 191—203); Sekciarstwo w Rosyi, według Juzowa i Prudnikowa napisał B. (str. 204—211); Od kobiety, odpowiedź na wiersz M. Konopnickiej Do kobiety, przez Romaną Kamińską (str. 212—218); Ruch naukowo-literacki: 1. dra Billrotha O pielęgnowaniu chorych, przez M., 2. P. J. Bykowskiego Faktor hetmański, przez R. B.; Sprawy bieżące, przez B. Mira; Ignacy Łopaciński, wspomnienie pośmiertne, przez Z. P.; Miscelanea.

— Toż, zeszyt z 15 sierpnia 1882. Tamże, w 8ce, str. 241—320.

Trzęś: Stan finansów w granicach Królestwa polskiego za rok 1880, przez A. Mikulicz-Radeckiego (str. 241—277); Przegląd artystyczny i literacki, przez Ładę (str. 278—289); Sekciarstwo w Rosyi, według Juzowa i Prudnikowa przez B. (c. d., str. 290—298); W sprawie naprawy zarządu w Galicyi, przez J. Kleczyńskiego (str. 299—313); Ruch naukowo-literacki: St. Smolki Szkice, przez A. R.; Miscelanea.

NOWALSKI Stanisław Albertyn. Monografia (?) miasta Suwałk. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1880, w 12ce małej, str. 23.

NOWINA Kazimierz. U wrót wolności, obrazek dramatyczny, wierszem. Kalisz, druk. J. Mrocza, 1882, w 16ce, str. 22. 15 kop.

Odezwa wydziału Towarzystwa archeologicznego we Lwowie. Lwów, druk. ludowa, 1882, w 8ce, str. 7 i 1 nl.

— Stowarzyszenia oświaty ludowej dla Drohobycza i okolicy. Drohobycz,

druk. Żupnika i Knollera, 1882, fol., arkusz rozłożony.

Ojciec Kapucyn czyli zwycięstwo wiary i miłości, z ważną do powieści przedmową i piękną (?) na początku rycina, trzecie poprawne wydanie. Toruń, nakł. i druk. E. Lambecka, 1882, w 8ce małej, str. 133. Opr. 1 marka 20 fenig.

Opowiadanie pro życie światoho welykomuczenyka i likaria Pantelejmona. Lwiv, nakł. tow. „Proświta“, druk. im. Szewczenka, 1882, w 16ce, str. 52.

ORZESZKOWA El. Meir Ezofowicz, powidka ze života Židůw běloruských, přeložil Václav Pok. Praha, K. Bellmann, (1881) 1882, w 8ce małej, str. 330. 90 cnt.

OSSOWSKI G. Trzecie sprawozdanie z badań antropologiczno - archeologicznych w jaskiniach okolic Krakowa, dokonanych w r. 1881 (Odbitka ze Zbioru wiadomości do antropologii krajowej, tom VI dział 1). Kraków, G. Gebethner i Sp., druk. Uniw. Jag., 1882, w 8ce, str. 24, 3 tablice i 5 drzeworytów. 2 zlr. 60 cnt.

O uprawi ohorodowej jaryny, część podrobnaja, wypusk I. Lwiv, nakł. Obszcz. im. M. Kaczkowskoho, druk. Instyt. stauropihijskoho, 1882, w 16ce, str. 96 i 36 ilustr. 20 cnt.

O zmianach w cerkwi i obrządkach unickich w Galicyi, zbliżających do prawosławia (Odbitka z Czasu). Kraków, druk. Czasu, 1882, w 8ce małej, str. 27.

OŻYŃSKI Bożydar L. Skarbiec odkryty bogactwa, piękności i wszystkich prawideł zasadniczych mowy i pisowni polskiej, zebrał i najściślej opracował . . . . Kraków, druk. Uniw. Jag., 1883, w 8ce, str. 351 i II. 2 zlr. = 1 rub. 60 kop. = 4 marki = 5 franków.

PAWIŃSKI Józef dr. O tak zwanym połowiczym skurezu serca, Hemisystolia cordis, Leyden, opracował . . . . lekarz miejscowy szpitala dzieciątka Jezus w Warszawie, rzecz czytana na

posiedzeniu kliniczném warsz. Towarzystwa lekarskiego dnia 4 kwietnia r. b. (Odbitka z Gazety lekarskiej). Warszawa, druk. K. Kowalewskiego, 1882, w 4ce, str. 1 nl. i 60, z rycinami w textcie.

PAWLIKOWSKI J. ks. Praktyczna nauka św. rzymsko-katolickiej wiary. Warszawa, druk. F. Czerwińskiego i S. Niemiery, 1882, w 16ce, str. 110 i II. 10 kop.

POZIEŁKA O. Ukrainńskim ditiam piat' perekładiw-wirsziw. Kijew, nakł. autorki, druk. T. G. Korczak-Nowickoho, 1882, w 12ce, str. 46.

PIEKOSIŃSKI Franciszek dr. Obrona hipotezy najazdu jako podstawy ustroju społeczeństwa polskiego w wiekach średnich, z uwzględnieniem stosunków Słowian pomorskich i zaodrzańskich (Odbitka z tomu XVI Rozpraw Wydziału histor.-filoz. Akademii umiej.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1882, w 8ce, str. VIII, 146 i mapa litogr. w 4ce.

W sprawie genezy społeczeństwa polskiego, pismo IV.

PODOLSKI Edward ks. Konsekracya Łukasza Ostoi Soleckiego, przemyskiego biskupa, asystenta tronu papieskiego, hrabiego rzymskiego, dra św. teologii (Odbitka z Przeglądu lwowskiego). Lwów, druk. Ludowa, 1882, w 8ce, str. 50.

POLKOWSKI Ign. ks. Przewodnik dla zwiedzających skarbiec katedralny na Waweln, wyd. drugie. Kraków, druk. Wł. L. Anczyca i Sp., 1882, w 16ce, str. 16.

Program c. k. Akademii przemysłowo-technicznej w Krakowie na rok naukowy 1882/3. Kraków, nakł. Akademii, druk. W. Korneckiego, 1882, w 8ce, str. 27 i 2 nl.

Programm der k. k. Staats-Realschule in Teschen am Schlusse des Schuljahres 1881/82. Teschen, Buchdruckerei von k. Prochaska, 1882, w 8ce, str. 81.

Na str. 1—39: Urkundliche Beiträge zur Geschichte des Protestantismus im Her-

zogthum Teschen bis zum Toleranzpatent, von Karl Radda.

PROKOP o. Kapucyn. Żywot św. Jana Rossi, kapłana rzymskiego, patrona chorych na nerwy, świeżo przez ojca św., Leona XIII, kanonizowanego. Kraków, nakł. K. Jędrkiewicza, druk. Wł. L. Anczyca i Sp., 1882, w 8ce małej, str. 59 i 3 nl.

Przegląd akademicki, organ młodzieży polskiej, wydawany za staraniem Czytelni akademickiej w Krakowie pod kierownictwem dra J. Rostafińskiego, rok II zeszyt 3. Kraków, druk. związkowa, 1882, w 8ce, str. 145—212.

Treść: Wacławowi Hübnerowi, przez Ign. Szy. (str. 145); Wspomnienie o docencie drze Franciszku Nowotnym, przez W. Hübnera, przerobił z czeskiego I. S. (str. 146—150); Historia Czytelni akademickiej krakowskiej, przez Klem. Bakowskiego (str. 151—170); Kronika i korespondencye (str. 171—208); Nekrolog St. Łukasza, przez L. Finkla.

— lwowski, pismo dwutygodniowe, poświęcone sprawom religijnym, naukowym, literackim i politycznym pod redakcyą ks. Edwarda Podolskiego, zeszyt z dnia 15 lipca i 1 sierpnia 1882. Lwów, druk. Ludowa, w 8ce, str. 41—140.

Treść: Konsekracya biskupa przemyskiego (str. 41—90); Św. Kinga i jej czasy w Polsce, przez ks. St. Załęskiego (dok., str. 91—107); Listy z Warszawy; Listy z Rzymu; Listy z Wiednia, przez ks. Z. Czerwińskiego; Ze świata katolickiego; Cerkiew unicka w Galicyi; Kronika.

— polski pod redakcyą St. Tarnowskiego, zeszyt sierpniowy 1882. Kraków, druk. Czasu, w 8ce, str. 155—322.

Treść: Z korespondencyi księżnej Łowickiej, przez N. (str. 155—196); O kodyfikacji prawa międzynarodowego, szkic naukowy, przez G. Roszkowskiego (str. 197—239); J. W. Goethego Faust, przekład J. Paszkowskiego (c. d., str. 240—273); Pierwszy romantyk, napisał Aër (c. d., str. 274—311); Przegląd polityczny; Nowe książki.

Przewodnik naukowy i literacki, pod redakcyą Władysława Łozińskiego,

zeszyt sierpniowy 1882. Lwów, druk. Wł. Łozińskiego, w 8ce, str. 673—768.

Treść: Życie snem, La vida es sueno, dramat Calderona dziejący się w Polsce, w przekładzie J. Szujskiego (str. 673—703); Początek publicystyki literackiej w Polsce, przez R. Piłata (c. d., str. 704—730); Łukasz Górnicki, przez Bronisława Czarnika (str. 731—754); Torfy w Galicyi, przez E. Hołowkiewicza (dok., str. 755—768).

RADDA Karl prof. Urkundliche Beiträge zur Geschichte des Protestantismus im Herzogthum Teschen bis zum Toleranzpatent (Separatabdruck aus dem Realschul-Programme). Teschen, Prochaska, 1882, w 8ce, str. 39. 60 cnt.

Rozprawy i sprawozdania z posiedzeń Wydziału historyczno-filozoficznego Akademii umiejętności, tom XV. Kraków, nakł. Akademii, druk. Uniw. Jag., 1882, w 8ce, str. 1 nl., 413, XIV i 2 tablice litogr.

Treść: Przed rokoszem, studjum historyczne z czasów Zygmunta III, przez Aug. Sokołowskiego (str. 1—227); O kimeryjskich pomnikach w Krymie, przez Andrzeja Podbereskiego (str. 228—247); O pokrewieństwie przez same tylko matki u dawnych Germanów, przez dra Lotara Darguna (str. 248—350); O latopisach i kronikach ruskich XV i XVI w., a zwłaszcza o latopisie Welikoho kniazstwa litowskiego i żomojtskoho, przez Iz. Szaraniewicza (str. 351—413); Sprawozdania z posiedzeń Wydziału i komisij wydziałowych.

ROŻAŃSKI Felix ks. Wyprawa na Węgry Bernarda Aldany, generała kawalerji hiszpańskiej, w latach 1548—1566, przetłómaczył i wydał z oryginału hiszpańskiego . . . . dyrektor król. biblioteki w Eskuryalu (Odbitka z Przeglądu polskiego). Kraków, druk. Czasu, 1881 (1882), w 8ce, str. 162.

SACHER-MASOCH. Der alte Castellan. Leipzig, Morgenstern, 1882, w 8ce, str. 126. 2 marki 50 fenig.

SCHMIDT Oskar. O zwierzętach, przez . . . . prof. zoologii w Uniwersytecie strasburskim, przetłómaczył dr. S. Krużyński, docent zoologii w kr. szkole rolniczej w Dublinach. Lwów, nakł.

K. Łukaszewicza, druk. J. Czaińskiego w Samborze, 1882, w 8ce małej, str. 2 nl., 156, 1 nl. i 45 rycin w textcie. 1 zhr.

SIELICKI A. J. O siłach, udierżiwajuszcech sustawnyja powierzchni w soprikosnowienii, dissertacja na stopień doktora medycyny. Petersburg, 1882, w 8ce, str. 56.

ŚLUPSKI Zygmunt. Dwór i gromada, obraz ludowy w 4ch aktach ze śpiewami, wydanie drugie (Odbitka z Echa). Warszawa, druk. J. Cotty, 1881, w 8ce małej, str. 63. 40 kop.

Sprawozdanie z czynności Towarzystwa pedagogicznego za czas od 10 lipca 1881 do 10 lipca 1882, podane przez zarząd główny do wiadomości członków na XVI walnym zgromadzeniu tegoż Towarzystwa, odbytém w Kołomyi dnia 17, 18 i 19 lipca 1882. Lwów, I związkowa druk., (1882), w 4ce większej, str. 60.

— VII dyrekcji c. k. wyższej szkoły realnej w Jarosławiu za rok szkolny 1882. Jarosław, nakł. funduszu szkolnego, druk. H. Bohussa, 1882, w 8ce, str. 80.

Treść: Liczby kierunkowe, ich znaczenie i zastosowanie w matematyce, przez dra Placyda Dziwińskiego (str. 1—60); Wiadomości szkolne, przez dyrektora, Andrzeja Maja.

— dyrekcji c. k. wyższego gimnazjum w Kołomyi za rok szkolny 1882. Kołomyja, nakł. funduszu szkolnego, druk. M. Biłousa, 1882, w 8ce, str. 89 i 2 nl.

Treść: Flora miasta Kołomyi i jego okolicy, przez Leop. Wajgla (str. 3—47); Część urzędowa.

— dyrektora c. k. IV gimnazjum we Lwowie za rok szkolny 1882. Lwów, nakł. funduszu szkolnego, druk. ludowa, 1882, w 8ce, str. 72, 53 i 1 nl.

Treść: Czy może idea filozofii w swym historycznym rozwoju być uważaną za umiejętność ścisłą, przez dra D. Ludkiewicza (dok., str. 3—72); Statystyka zakładu, przez dyrektora, Edwarda Hückla.

— c. k. gimnazjum w Sanoku za rok szkolny 1882. Sanok, nakł. funduszu szkolnego, czeionkami K. Polaka, 1882, w 8ce, str. 62.

Treść: Stosunek Polski do Niemiec aż do r. 1000 po Chr. włącznie, przez Józefa Drzewickiego (str. 1—48); Statystyka zakładu, przez kierownika, Mieczysława Jamrógiewicza.

— dyrekeji c. k. wyższego gimnazjum w Wadowicach za rok szkolny 1882. Kraków, nakł. funduszu szkolnego, druk. Wł. L. Anczyca i Sp., 1882, w 8ce większej, str. 74.

Treść: Dualis u Sofoklesa, przez St. Bednarskiego (str. 3—37); Kronika i statystyka zakładu.

Stanowisko Polaków w sprawie niemiecko-rosyjskiej Kraków, nakł. i druk. W. Korneckiego, K. Bartoszewicz, 1882, w 8ce, str. 24. 30 cnt.

Starina kijewska, jeżemiesięczny istoriczeskij żurnał, redaktor T. G. Lebiedincew, god. I jul 1882. Kijew, typogr. G. T. Korczak - Nowickago, w 8ce większej, str. 1—198 i 1 litogr.

Treść: Zabytyja inoczeskija obitielei, N. Pietrowa (str. 1—41); Iz istorii międunarodnych atnoszenij Polshi i Rassii, I. Kamanina (str. 42—60); Ko charakteristikie D. G. Bibikowa (str. 61—80); Južno-russkaja piesnia o sobytii XIgo wieka, A. Stojanowa (str. 81—96); Zapiski kijewskago mieszczanina Bożka Bałyki o moskowskoj osadie 1612 goda, W. A. (str. 97—105); Matieriały dla istorii kijewskoj duchownoj Akadiemii (str. 106—136); Dopolnienije Razgowora Wielikorassii s Małorassijej (str. 137—148); Dokumenty bratstwa pri cierkwi św. Nikolaja w g. Zamoście (str. 149—159); Bibliografia; Izwiestija i zamietki.

SYPNIEWSKI Juliusz. Kilka słów o wystawie inwentarzy odbytej w Warszawie w czerwcu 1882 r. Warszawa, druk. J. Sikorskiego, 1882, w 16ce, str. 41. 30 kop.

— Owezarstwo, poszyt II i III. Warszawa, Gebethner i Wolff, druk. E. Skińskiego, 1882, w 4ce, str. 103—261, z rycinami w textcie.

Treść: Anatomia i fizjologia owcy, opracowana przez dra Karola Graffa.

SZCZERBOWICZ-WIECZÓR Ludomir. Badania porównawcze w dziedzinie języka i ich wyniki, przystępnie streścił . . . . Warszawa, druk. E. Skińskiego, 1882, w 8ce małej, str. 179 i 8 nl. 1 rubel 50 kop.

SZOPPENHAUER. Aforyzmy o pojedynku (Biblioteka Mrówki, tom 8). Lwów, Księgarnia polska, druk. J. Czaińskiego w Samborze, 1882, w 16ce, str. 23. 15 cnt.

SZYŻYŁOWICZ Ignacy. Korallina jako odczynnik mikrochemiczny w histologii roślinnej, rzecz wykonana w pracowni botanicznej Wszechnicy Jagiellońskiej (Odbitka z tomu X Rozpraw Wydziału matem.-przyr. Akademii umiej.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1882, w 8ce, str. 18.

TEISSERENK BORT Edm. mgr. Podręcznik do nauki gospodarstwa wejskiego, opracowany po niemiecku przez Wilhelma barona Wangenheima, b. prof. Akad. roln. w węg. Altenburgu, przekład polski opracowali podług niem. wydania i uzupełnili z zastosowaniem do potrzeb krajowych H. Havránka, zarządca dóbr, i Fr. Xaw. Międał, naucz. szk. wydział. Tarnów, nakł. i druk. J. Pizsa, 1882, w 8ce, str. XI, 3 nl. i 208. 1 zlr. = 1 rubel = 2 marki.

Dzieło polecane przez austr. W. c. k. ministerium wyznań i oświaty rozporządzeniem z dnia 1 września 1881 r. do l. 11-855.

TŁOCZYŃSKI Apolinary ks. Na łono matki, powieść na tle amerykańskiego życia. Poznań, 1882, w 12ce, str. 4 nl. i 152. 80 fenig.

— O tworzeniu się ziemi i rewolucjach w jej łonie, oraz krótki pogląd na pochodzenie i pokrewieństwo ludzi wszystkich części ziemi, jako też rozwój ich w czasach przedhistorycznych. Poznań, 1882, w 8ce małej, str. 168 i 26 drzeworytów. 1 marka.

TOMKOWICZ St. dr. Z prywatnej korespondencji Stanisława Augusta ze Stanisławem Badenim, regentem koron-

nym (Odbitka z Czasu). Kraków, druk. Czasu, 1882, w 8ce małej, str. 34.

Towarzystwo rolnicze okręgowe rzeszowskie: Sprawozdanie od czasu założenia do 1 czerwca 1882. Rzeszów, nakł. Towarzystwa, druk. J. A. Pelara, 1882, w 8ce, str. 59 i 1 nl.

ULANECKI St. ks. Krótka historia obrazu Matki bożej częstochowskiej, słynącego cudami na Jasnę górę, z dodaniem godzinek, modłów i pieśni, jakie wierni od wieków na tém miejscu zanoszą, na pamiątkę pięćsetnej rocznicy przez ks. St. Ul., ś. t. i o. p. dra. Poznań, nakł. i druk. J. Leitgebra, 1882, w 16ce, str. 88 i 5 drzeworytów. 30 fenigów.

WICHERKIEWICZ Bol. dr. Czwarte sprawozdanie roczne zakładu leczniczego dla ubogich chorych na oczy w Poznaniu, św. Marcin 6, za rok 1881. Poznań, druk. J. Leitgebra, 1882, w 8ce, str. 64, widok i plan kliniki. — Toż, po niemiecku. Tamże, 1882, w 8ce, str. 72.

WIERZBOWSKI Teodor. Oczet VI o nauucznych zaniatijach za graniciej w tiecezenije 1879 goda (Odbitka z Izwiestij warsz. uniwers.). Warszawa, 1882, w 8ce, str. 68.

WODZIŃSKI A. le comte. Contre le sort. Paris, lib. Didier et Ce, Saint-Quentin, imp. Moureau, 1882, w 18ce, str. 338.

W sprawie koronacyi obrazu N. P. Maryi piaskowej w kościele ks. Karmelitów w Krakowie w r. 1883 (Odbitka z Czasu). Kraków, druk. Czasu, 1882, w 8ce małej, str. 3.

Z. A. i G. Z. Uprawa esparcetty, lucerny, seradelli, marchwi, buraków i kartofli, przez A. Z. i Z. G. Lwów, nakł. K. Łukaszewicza, druk. J. Czajńskiego w Samborze, 1882, w 16ce, str. 47. 24 cnt.

ZAŁĘSKI St. ks. T. J. Żywot wielbnego ks. Piotra Skargi T. J. Kraków, druk. Wł. L. Anczyca i Sp., 1882, w 8ce małej, str. 34 i 1 rycina.

Zbiór wiadomości do antropologii krajowej, wydawany staraniem Komisji antropologicznej Akademii umiejętności w Krakowie, tom VI. Kraków, nakł. Akademii, druk. Uniw. Jag., 1882, w 8ce, str. IV, 61, 101, 321 i 7 tablic. 7 zlr.

Trześć: I. Dział archeologiczno-antropologiczny: 1. Osady przedhistoryczne na porzezu Biebrzy, przez Z. Glogera (str. 3—10); 2. O mogiłach w Samhorodku w pow. skwirskim gub. kijowskiej rozkopanych w r. 1875 i 1876, przez B. Popowskiego (str. 11—20); 3. Sprawozdanie i wykaz zabytków złożonych w Akademii umiej. z wycieczki archeologicznej w r. 1881, przez A. H. Kirkora (str. 21—27); 4. Trzecie sprawozdanie z badań antropologiczno-archeologicznych w jaskiniach okolic Krakowa, dokonanych w r. 1881, przez G. Ossowskiego (str. 28—51); 5. Sprawozdanie z wycieczki archeologicznej w r. 1881 dokonanej, przez T. Ziemięckiego (str. 52—61); — II. Dział antropologii w ścisłej znaczeniu: 1. Pomiary antropologiczne dzieci warszawskich, przez dra L. Dudrewicza (str. 3—23); 2. Porównanie trwania życia ludności chrześcijańskiej i żydowskiej, zmarłej w Krakowie od r. 1859 do 1880, przez dra J. Buszka (str. 24—101); — III. Materiały etnologiczne: 1. Zagadki ludowe z różnych miejscowości gubernii kieleckiej, przez ks. Wł. Siarkowskiego (str. 3—29); 2. Pieśni i obrzędy weselne ludu ruskiego w Zalewańszczyźnie, przez B. Popowskiego (str. 30—158); 3. Meteorologia ludowa, czyli zdania i przysłowia ludu naszego, służące do przepowiadania stanu pogody, przez dra D. Wierzbickiego (str. 159—200); 4. Podania, przesyady, gadki i nazwy ludowe w dziedzinie przyrody, część druga, przez Br. Gustawicza (str. 201—317); 5. Mały przyczynek do wierzeń i podań ludowych o zwierzętach i roślinach, przez L. Hodołogo (str. 318—321).

ZIEMBA Teofil dr. Estetyka poezyi. Kraków, nakł. autora, druk. A. Koziańskiego, 1882, w 8ce małej, str. 161 i 2 nl. 1 zlr. 25 cnt.

ZIEMIĘCKI T. Sprawozdanie z wycieczki archeologicznej w r. 1881 dokonanej: Sieniawa, Trynca, Grodzisko, Leżajsk, Podhorec (Odbitka ze Zbioru wiadomości do antropologii krajowej, tom VI dział 1). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1882, w 8ce, str. 10.

KRONIKA.

= **Historya** Czytelni akademickiej krakowskiej i udział jej w sprawie budowy pomnika Ad. Mickiewicza, spisał Kl. Bakowski. Kraków, 1882, w 8cc, str. 22.

Rozprawa poświęcona przeważnie wysłuszczeniu udziału, jaki Czyt. akad. krak. w sprawie budowy pomnika Mickiewicza wzięła. Nie pominał jednak przytém Sz. autor uwydatnienia także innych ważniejszych momentów z dziejów Czyt. od pierwszych jej zawiązków w r. 1859 i od urzędowego jej otwarcia, które dopiero w r. 1867 nastąpiło. Dołączone zresztą przez niego przy końcu „Daty statystyczne z dotychczasowego istnienia Czyt.“ świadczą pięknie o jej pożądanym i należyтым rozwoju, którego jej i nadal z serca życzymy. I tak w roku szkolnym 1866/67 wynosiła liczba jej członków 83, dochodu miała ona zaledwie 219-50 złr., i utrzymywała 16 czasopism, a jej biblioteka liczyła tylko 206 dzieł. W roku zaś 1880/81 doszła liczba jej członków do 285, dochody jej wzrosły do 1322-59 złr., utrzymywała czasopism 90, a biblioteka jej liczyła już 2000 dzieł w 2884 tomach i 137 broszurach.

= **Historische Uebersicht der Graphik und der Orthographie der Polen**, von Prof. Em. Kałużniacki. Wien, 1882, w 8cc, str. 42.

Monografia ogłoszona w „Sitzungsberichte“ wiedeńskiej Akademii umiejętności, w oddziale fil.-historycznym, grzeszy w wysokim stopniu brakiem znajomości historyi grafiki średniowiecznej w ogóle, w szczególności zaś brakiem naocznego i wszechstronnego oglądania staropolskich rękopisów, jako też i druków naszych tak z pierwszej połowy w. XVI, jak i późniejszych. Sz. autor, profesor Uniwersytetu czerniowieckiego, albo wcale nie zna właściwego materiału do dziejów grafiki i ortografii polskiej, albo nawet, do czego się zresztą sam przyznaje, czepia go z drugiej ręki, z przedruków Lelewela, Maciejowskiego lub t. p., dlaczego też praca jego, jak na r. 1882, jest jużto niedostateczną, już przepelnioną szczegółami, niezgadającymi się z faktycznym rzeczy stanem. O staropolskim znaku graficznym ó, który przez tyle wieków w piśmie naszym panował, nie wspomina nigdzie ani słówkiem! A co powiada o drukach polskich w. XVI, że n. p. Haller wprowadził do nich tylko a, e, rz, ź (str. 35), że dalej zasługi Unglera w sprawie ulepszenia grafiki polskiej równają się zeru (str. 24), że drukarnia Andrysowicza pierwsza r. 1562 za-

prowadziła znaki é, ó (str. 15 i 33), że grafikę i ortografią polską z w. XVI wdzierać należał reformom Wietora i Miłkoła i Stanisława Szarfenbergerów z drugiej połowy w. XVI (str. 24 i nn.) i t. p., wszystko to w pracy, która ma pretensyą, żeby ją uważać za naukową, co najmniej zastanawiać musi. Rzecz się ma owszem wręcz przeciwnie, gdyż wszystkie znaki graficzne, które się w drugiej połowie w. XVI w drukach naszych mniej więcej ustaliły lub ustalały: á, a, é, e, ó, e, ez, eź, dź, ł, ú . . . . . pojawiają się już w najdawniejszych płodach typograficznych Unglera przed r. 1528, i to tak w tych, które dla nakładcy Hallera drukował („Początek ewangelii św. Jana“ c. 1516, Opcia „Żywot Chrystusa“ z r. 1522), jak i w drukach jego własnych. Posiadał on te znaki w dwóch lub trzech krojach liter, i o ile nimi dziełko jakie drukował, dosyć stałe ich używał, drukując naturalnie przytém wiele innych rzeczy dawniejszymi czcionkami, w których jeszcze tych znaków nie miał. A za jego dopiero przykładem i wzorem poszły i inne drukarnie, jak Szarfenbergera (a, e, é, ó, ý, é, ł, r, ź w „Żywocie bł. Alexego“ z r. 1529), drukarnia Wietora i innych. Wszystko też, co Sz. prof. pisze następnie o zasługach pod tym względem Wierzbity, Szarfenbergerów z drugiej połowy w. XVI i Andrysowicza, którego drukarnię niesłusznie uważa za różną od Januszowskiego, gdyż to jedna i ta sama architypografia Łazarzów, najprzód w posiadaniu ojca Andrysowicza a potem syna Januszowskiego: polega raczej na jego widzi mi się, niż na rzeczywistym podstawie. A już wcale bez uzasadnienia wybrał się z polemiką (str. 15) przeciw autorowi rozprawy z r. 1868: „Nauka języka polskiego w szkołach polskich przed Kopezyńskim“, zarzucając mu, jakoby „nieusprawiedliwionem“ było zdanie jego, że dopiero Januszowski przy końcu w. XVI zaprowadził jaką taką stałość w bałamutnych dotychczas drukach naszych, i że „stał się sprawcą, że odtąd druki polskie, chociaż bałamucyły jeszcze ciągle, bałamucyły przynajmniej znośnie“. Jeżeli kiedy Sz. autor pozna bliżej druki nasze z XVII i XVIII w., sam niechybnie o tém się przeświadczy, bo że się dotąd nie zapoznał jeszcze z nimi należyte, dowodzi najlepiej, co pisze (str. 37 i n.) o stanie całej tej sprawy w w. XVII i XVIII. Z ciężkiego, cytatanami prze-

pełnionego ustępu, zdawałoby się, że bóg nie wie jakie robił poszukiwania w rękopisach i drukach polskich z owego czasu, a tymczasem jest to tylko niezręczne ale wygodne, bo bez nazwania źródła, z którego się czerpało, zastawienie zdań i uwag luźnych z przytoczonej rozprawy z r. 1868.

= **J. K. Żupański**, przez T. Zmorską. Tygodnik ilustrowany warszawski, nr. 345 z 5 sierpnia 1882.

Z zasłużonem uznaniem napisane i drzeworytem ozdobione „wspomnienie“ żyjącego w Poznaniu Nestora wydawców i księgarzy naszych, znanego szeroko i daleko w naukowym i literackim świecie polskim z licznych wydawnictw pierwszorzędnym wagi, których liczba już prawie „pięćset kilkadziesiąt dzieł“ wynosi. Sz. autorka — za co imieniem księgarzy i wydawców naszych niech nam wolno będzie serdecznie złożyć jej podziękowanie — nie szczędzi w niem szczerych wyrazów wdzięczności i podziękowania „człowiekowi niezaprzeczonyj pracy i zasługi“, temu „starcowi siwowłosemu“, który już od przeszło 40 lat, z wielkim pożytkiem i chwałą nauki i literatury polskiej, na „niwie księgarstwa naukowego“ pracuje. Razem też z panią T., dzielając w zupełności publiczne jej uznanie dla „dziwnej miłej i wyrazistej postaci“ pana Ż., dla „siły jego woli, gorącej miłości literatury i niezmiordowanej dla niej pracy“, ośmielamy się wypowiedzieć nadzieję, że „sędziwy i zasłużony nakładca długie jeszcze lata pożyje wśród społeczeństwa, które tyle mu zawdzięcza, i że niejedną jeszcze księgą olbrzymi poczet wydawnictw swoich powiększy“. Jeszcze raz z naszej strony: Ad multos annos rzetelnych zasług Nestorowi wydawców i księgarzy naszych!

= **Archiwa** spraw zagranicznych we Francji, przystępne dotychczas tylko za osobnym upoważnieniem ministeryalnem, zostały obecnie — jak donoszą — na mocy osobnego rozporządzenia, otwarte dla wszystkich.

= **Bibliografii dzieł technicznych** polskich od najdawniejszych czasów „stworzenie“ uważa za „konieczne“ warszawski dwutygodnik „Inżynierya i budownictwo“, i domaga się w tym celu wprowadzenia na porządek dzienny obrad nad tą sprawą w czasie zjazdu techników polskich, który się ma odbyć w Krakowie w dniach 8, 9 i 10 września.

= **Bibliografią czeską** z lat 1864—1876, obejmującą prawie 14 000 druków czeskich, zamierza wydać w najbliższym już czasie Towarzystwo księgarskie w Pradze, jak

pisze pan E. Jelinek w korespondencyi z Czecho do warszawskiego „Bluszczu“, nr. 32 z 9 sierpnia.

= **Biblioteka** „przy kościele parafialnym w Czudeu, miasteczku małym obok Rzeszowa, o którym już w pierwszej połowie w. XIV dyplomata polskie wspominają, składa się z ksiąg 559. Wedle daty wydania pochodzą one z XVI, XVII a najwięcej z XVIII w., wedle treści zaś swój odnoszą się po największej części do prawa kościelnego i umiejętności teologicznej. Między innymi znajdują się tu bardzo obfity zbiór kazania, zaczawszy od Skargi, jak jego „Kazania“ z r. 1595, aż do kaznodziejów panegrycznie-makaronicznych epoki. Są dalej dzieła znakomitych kanonistów, publikacje i konstytucje papieskie i kompendya prawa kościelnego. Biblioteczka zawiera obok tego także cały szereg rozporządzeń Józefińskich, odnoszących się do spraw kościelnych, kilka książek treści lekarskiej, historycznej, politycznej i gospodarczej z w. XVII i XVIII, i posiada starannie, chociaż niesystematycznie ułożony katalog. Całość zebrana została staraniem miejscowych plebanów, wzbogacona darami dawniejszych właścicieli Czudea, św. p. Grabińskich. Szkoda tylko, że ze zbioru tego, który z resztą mogłoby być tylko dla specjalistów pożytecznym, mało kto korzysta“. — Z doniesienia, nadesłanego nam łaskawie przez pana J. K. St., słuchacza praw, za które serdecznie dziękujemy.

= **Biblioteka** e. k. szkoły realnej w Jarosławiu — według „Sprawozdania“ za rok 1882 — liczy obecnie: w oddziale dla nauczycieli 677 dzieł w 907 tomach i 700 programów, w czytelni dla młodzieży 796 książek w języku polskim i niemieckim, w oddziale zaś dla ubogich uczniów 332 książek. Obowiązki bibliotekarza i zawiadowcy czytelni pełnił w ciągu roku prof. Romuald Bobin, i to, jak z przytoczonych cyfr wnosić należy, z niemałą zasługą dla siebie a wielkim pożytkiem dla 175 uczniów tamtejszych, którym od połowy września r. 1881 do połowy czerwca r. b, czyli w przeciągu 9 miesięcy, wypożyczył do domu do czytania: 1863 książek polskich i 570 niemieckich, t. j. prawie po 14 każdemu.

= **Biblioteka** e. k. wyższego gimnazjum w Kołomyi — jak w „Sprawozdaniu“ jego za r. 1882 czytamy — liczy obecnie: w oddziale dla nauczycieli, którym zawiadywał prof. Teof. Gruszkiewicz, 3335 dzieł w 3601 tomach i 2591 zeszytach, w oddziale zaś dla młodzieży, którego zawiady-

dowca był prof. Edw. Berger, 297 dz. w 492 t. i 26 zeszytach.

= Biblioteka ruskiego Domu narodnego we Lwowie została ostatecznie uporządkowana, i liczy razem 8-382 dzieł w 15-412 tomach. Donosi o tém lwowski „Samorząd“ w nrze 16 z 15 sierpnia.

= Biblioteka c. k. IV gimnazjum we Lwowie — według „Sprawozdania“ za r. 1882 — liczy obecnie: 678 dzieł w 1417 tomach, 71 zeszytach i 129 programów w oddziale dla nauczycieli, w czytelni zaś dla młodzieży szkolnej 240 dz. w 379 t. w języku polskim, i 233 dz. w 439 t. w j. niemieckim.

= Biblioteka c. k. szkoły realnej w Tarnopolu — jak donosi najświeższe „Sprawozdanie“ szkoły tamtejszej — liczy obecnie: w oddziale dla nauczycieli 1668 dzieł w 2172 tomach, 1291 książkach i 1260 zeszytach, w czytelni zaś uczniów 579 dzieł w 943 tomach i 901 książkach. Nadzór nad biblioteką miał sam dyrektor zakładu, Józef Kieki.

= Biblioteka c. k. gimnazjum w Wadowicach — podług „Sprawozdania“ za rok szkolny 1882 — liczy obecnie: w oddziale dla nauczycieli 1509 tomów i zeszytów, 20 atlasów, 77 map ściennych, 982 programów, 286 pism i broszur darowanych przez wiedeńską Akademię umiejętności i 16 broszur różnej treści, w oddziale zaś dla uczniów 145 książek szkolnych w 324 t., 24 atlasów i 424 w 589 t. książek do lektury w języku polskim, niemieckim i francuskim. Obowiązki zawiadowców biblioteki w ciągu roku pełnili: w oddziale dla nauczycieli prof. Tom. Dziama, w czytelni dla młodzieży szkolnej prof. Kazimierz Gruenberg.

= British Museum w Londynie, jego biblioteka i czytelnia, przybrały już prawdziwie nadzwyczajne pod każdym względem rozmiary, jak je bliżej zestawia starszy bibliotekarz wrocławski, dr. Dziatko w tomie XLVIII z r. 1881 berlińskich „Preussische Jahrbücher“, w artykule „Die Bibliothek und der Lesesaal des Britischen Museums“ (str. 346—376). Br. Muz. stanowi w samym śródmieściu zewsząd odosobniony gmach kolosalny, w którym książnica właściwa składa się z 12 departamentów a 700 działów, w kształcie zaś rotundy kościelnej zbudowana czytelnia „reading room“, mająca 140' angielskich w średnicy a 106' wysoka, pomieścić może równocześnie i wygodnie na 19 dłuższych i 16 mniejszych stołach 380 czytelników. Było ich też w ciągu r. 1880: 133-842, liczba tém bardziej podziwien

godna, ponieważ do czytelni nie mają wstępu osoby niżej lat 21, i ponieważ bezwarunkowo nie dają w niej nikomu do czytania ani beletrystyki ani bieżących pism peryodycznych, nawet specjalnych i czysto naukowych, przed ukończeniem rocznika lub tomu. Naczelny zarząd Muz. należy do kolegium z 49 „trustees“, powoływanych na tę godność z pośród najpierwszych dostojników państwa, uczonych i członków parlamentu, którego stały sekretarz jest zarazem „principal librarian“ Muz., i ma pod sobą 12 „keepers“ czyli przełożonych dla każdego departamentu, jako też odpowiednią liczbę, razem 267, urzędników starszych, asystentów, pomocników i sług. Katalogów, do których każdemu z pracujących w czytelni każdej chwili zaglądać i poszukiwania w nich robić można, posiada Muz. 4, z tych jeden w 1457 tomach. W r. 1880 wzrosła biblioteka Muz. o 77-723 dzieł, broszur i pism ulotnych (bagatelka roczna, toć cała nasza biblioteka im. Ossolińskich nie liczy ich obecnie więcej), a wydatki r. 1881 na Muz. były także niemiędo kolosalne: 61-118 funtów szterlingów na płacę urzędników i służby, 7-700 f. szt. na kupno książek, 2-000 f. szt. na k. rękopisów, 7-600 f. szt. na roboty introligatorskie, 980 f. szt. na opał, wentylację i oświetlenie elektryczne = razem więc blisko 80-000 f. szt., czyli prawie 950-000 zhr. w. a., t. j. przeszło dwa razy tyle, co sejm lwowski dla całej Galicji, liczącej 6-000-000 ludności i chorującej, zdaniem niektórych, na „hiperprodukcję inteligencji“, uchwała rocznie (niespełna 450-000 zhr.) na „cele wykształcenia i oświaty“ i na „utrzymanie pomników historycznych“. Ale oto jeszcze niektóre rysy charakterystyczne. Muz. nie zgola bezwarunkowo, ani książek ani rękopisów, nie pożycza do domu po za gmach biblioteczny; można je użytkować w dowolnej liczbie tylko w czytelni, otwartej codziennie, z wyjątkiem świąt i niedziel, od 9 rano do 5 wieczorem, a w zimie także do 7 godziny. Pomieszczona w niej biblioteka podręczna, „reference library“, liczy 20-000 najrozmaitszych słowników, encyklopedyj i t. p., w samęj zaś książnicy, owych 12 departamentach a 700 oddziałach, ustawione są książki w szafach zwykłej wysokości, tak że je każdy dorosły bez wszelkich przyborów z łatwością każdej chwili wyjąć może. Ani drabinki ani żadne inne stołki nie zabierają tam bezpotrzebnie wiele drogiego miejsca.

= Czasopism w krajach korony św. Szeze-pana — podług ilustrowanego tygodnika „Nasarnapi ujsag“ — wychodzi obecnie

586, mianowicie: 412 w języku węgierskim, 104 w niemieckim, 42 w słowiańskim, 22 w rumuńskim, 3 we włoskim, 2 w francuskim i 1 w hebrajskim.

= **Oczytelnia i wypożyczalnia** książek K. Wilda we Lwowie — jak donoszą pisma tamtejsze — przeszła na własność pp. Gubrynowicza i Schmidta.

= **Inkaust jako gotować**, obyczajem staropolskim: „Naprzód wziąć 1 kwaterek wina, galek 1½ luta, koperwasu lut 1, gumi ½ luta. Vel wziąć ½ kwarty wina, galek lutów 3, koperwasu lutów 2, gumi lut 1. Vel wziąć 3 kwarty wina, galek uney 3, koperwasu uney 2, gumi uney 1. Vel wziąć wina ½ garca, galek funt 1 to jest uney 12, koperwasu uney 8, gumi uney 4. Vel wziąć garniec wina, galek funtów 2, koperwasu uney 16 t. j. funt i uney 4, gumi uney 8. — Potém gumi i koperwas utnuc jak najlepiej, galki zaś na kilka albo kilkanaście części poprzetrzącać, i to wszystko w bańce szklanéj z winem pomieszawszy, na słońcu albo w cieple przez kilkanaście dni i dłużej mieć, często mieszając. Gdy się urobi od galek likwor, odlać, albo też nieodlewając, w téjże bańce zachować, i takiego zażywać, dla prochu jak najlepiej zawsze nakrywając. — Nota primo, miasto wina godzi się miodu brzeczki, albo wody dżdżowej zażyć. Secundo, kto chce, może wrzód samych galek trochę w oliwie przysmażyć. Tertio, wolno téż wrzód same galki przez tydzień albo dwa moczyć, dopiero likwor, odlawszy go, koperwasem z gumi zaprawić, albo téż zaniechawszy odlewania, zaraz do galek koperwas i gumi pospołu wysypać. Quarto, jeśli by gęsty był nazbyt, przylać lugu czystego, a jeśli by kapał, przydać gumi trzeba. Quinto, na to, co po odlaniu zostanie, może znowu nalać. Sexto, galki drobne a całe są lepsze, aniżeli wielkie a czerwiwe“. — Z „Gramatyki“ łacińskiej Ł. Piotrowskiego z r. 1634.

= **Księgarnia H. Altenberga** we Lwowie — czytamy w korespondencji z Galicyi do warszawskiej „Gazety polskiej“, nr. 176 z 9 sierpnia — „rozwiła od czasu, jak przeszła w posiadanie obecnego właściciela, niezwykłą i nader pożyteczną czynność, a przytém można powiedzieć, że obrała sobie leżącą dotychczas u nas odłogiem specjalność wydawnictw ozdobnych, zbytkownych i wymagających znacznych nakładów. Wydawnictwa tego rodzaju stanowią w księgarstwie naszym nadzwyczaj rzadki wyjątek, bo nakładcy nie wierzyli, aby publiczność polska chciała i mogła je kupować, i cofali się przed kosztami, któ-

rych one wymagają. Pan H. Altenberg był pierwszym, który miał odwagę poniesienia tych kosztów, a o ile wiem, nie tylko niema powodu żałowania tego, ale robi na tém wcale dobry interes. W ciągu trzech lat ostatnich wydał on po kolei „Silva rerum“ z teki A. Grotgtera, ilustrowaną edycyą „Pana Tadeusza“ A. Mickiewicza z rysunkami Andriolego, „Antologią poetów polskich“ i „Mohorta“ W. Pola; a jakkolwiek wszystkie te wydawnictwa są w całym znaczeniu wyrazu tego ozdobne i bogate, i mogą pod względem papieru, druku, oprawy i t. d. zająć zaszczytne miejsce obok najpiękniejszych edycyji zagranicznych, żadne z nich nie spoczywa na pulkach księgarskich, a niektóre nawet, jak „Antologia polska“, wy-czerpane zostały w dwóch wydaniach. Powodzenie to jest słuszną nagrodą przedsięwzięcia i pracy p. Altenberga, i świadczy zarazem bardzo korzystnie o rozwoju artystycznego smaku u naszej czytającej publiczności“.

= **Księgarnia W. Gazdy** w Tarnowie przeszła na własność p. Józefa Delonga, przed laty adjunkta téj księgarni.

= **Macierzy polskiej** inauguracja uroczysta odbyć się ma we Lwowie w pierwszych dniach września. Na uroczystość — jak donoszą pisma tamtejsze — przybędzie także Czcigodny jej założyciel i kurator, J. I. Kraszewski.

= **Dr. Fr. Papée**, skryptor literacki biblioteki im. Ossolińskich we Lwowie, drukuje obecnie w wydawnictwie wiedeńskim: „Mittheilungen des Instituts für österreichische Geschichtsforschung“, obszernie sprawozdanie krytyczne o polskich pracach historycznych z lat 1880 i 1881, z wyłączeniem wydanych przez Akademię umiejętności: „Die wichtigsten Erscheinungen auf dem Gebiete der polnischen Geschichtsschreibung ausserhalb der Akademie in den Jahren 1880/81“.

= **Rada szkolna krajowa** w urzędowej „Gazecie lwowskiej“ ogłosiła: „Wykaz kwot przypadających na pojedyncze okręgi szkolne na bezplatne książki w języku ruskim dla ubogich uczniów w stosunku do ilości dzieci obowiązanych uczeszać do szkoły, na r. 1882/3⁴. Razem na 214-373 dzieci we wszystkich okręgach galicyjskich przypada książek bezpłatnych w języku ruskim za 3-556 zlr., z czego dla m. Lwowa na 1-619 dzieci za 26 zlr. 85 cnt.

= **J. Słowackiego** „Pisma pośmiertne“, wydane r. 1867 przez prof. dra A. Małeckiego, przyniosły do r. 1881 sumę 3-520 zlr., która złożona w kasie oszczędności

urośla do 5-289 zlr. 49 cnt. Na mocy umowy, zawartej swego czasu między św. p. Hersylią Januszewską, jedyną i ostatnią krewną Słowackiego, a wydawcą, ma być w najbliższym już czasie — jak zapowiada Wydział krajowy w przedłożeniach dla zebrać się mającego sejmu galicyjskiego — z całego tego dochodu czystego utworzona „fundacya im. J. Słowackiego“, w celu popierania literatury polskiej. Mianowicie służyć będą odsetki jego w pierwszym rzędzie na wynagrodzenie dla prywatnego docenta historii literatury polskiej i języka polskiego przy Uniwersytecie lwowskim, w braku zaś takiego dla słuchacza filozofii w tymże Uniwersytecie, przykładającego się z szczególną pilnością do historii literatury polskiej i badań ojezycznego języka.

= **Słownik wielki języka angielskiego**, nad którego ułożeniem i opracowaniem angielscy uczeni całych 25 lat strawili, pójdzie już niebawem — jak donoszą pisma zagraniczne — pod prasę drukarską, i obejmować będzie 12 tomów w 4ce, każdy o 2000 stronicach.

= **Towarzystwo archeologiczne** we Lwowie, którego prezesem jest c. k. konserwator, Wojciech hr. Dzieduszycki, a sekretarzem archeolog K. Widmann, zapowiada w najbliższym już czasie wydanie tomu I „Przeglądu archeologicznego“; w osobnej zaś „Odezwie“ do wszystkich ludzi dobrej woli wystosowało cały szereg pytań archeologicznych, z prośbą o łaskawą na nie odpowiedź, z których następujące wyjmujemy: „Czy niema w ich okolicy mszałów, starych ksiąg, dokumentów lub metryk, a mianowicie takich aktów, z którychby się można dowiedzieć o fundatorach i dobrodziejach miejsc świętych?“

= **Towarzystwo czytelni ludowych** w Poznaniu — jak donosi korespondent tamtejszy krakowskiej „Reformie“, nr. 186 z 17 sierpnia — „nie ustaje w szlachetnej dążności zakładania jak największej liczby czytelni polskich“. Sz. korespondent nie szczędząc zasłużonych wyrazów uznania

dla błogiej działalności Tow., oświadcza zarazem, że „byłoby bardzo pożądaną rzeczą, ażeby wszystkie podręczniki szkolne, zaprowadzone po szkołach w Poznaniu, zostały staraniem Tow. czytelni przełożone na język polski“.

= **Towarzystwo nauk ścisłych** w Paryżu zawiesiło czynności swoje na czas nieograniczony: archiwum jego, t. j. protokoły i korespondencye, mają być jako depozyt złożone w Akademii umiejętności w Krakowie.

= **Towarzystwo ruskie** im. Kaczkowskiego w Galicyi wschodniej, które się właśnie zebrało we Lwowie na 10ty zjazd walny, liczy obecnie — według dzienników tamtejszych — przeszło 4-000 członków, przeważnie włościan, podzielonych na 20 oddziałów filialnych, posiada przeszło 40-000 zlr. kapitału zakładowego, założyło już około 100 czytelni włościańskich, i wydało dotychczas 75 broszur rozmaitej treści w ilości około pół miliona egzemplarzy.

= **Tygodnik ilustrowany warszawski**, wydawany przez J. Ungra — na mocy umowy zawartej 4 sierpnia — przechodzi od stycznia r. 1883 na własność księgarni Gebethnera i Wolfa jako też Spółki złożonej z pp. L. Jenikego i prof. A. Pawińskiego.

= **Warszawa** na 400-000 mieszkańców posiada 101 księgarni, antykwarni i magazynów księgarskich, bibliotek zaś, wypożyczalni książek i gabinetów do czytania tylko 15.

= **Zabronione w Austrii**: Sprawy żywotne, I. Popielowski myszy i rzeczywistość, czyli J. N. Kamiński w skórze P. Popiela w Ruszczy, napisał J. ks. Bogomnos. Berlin, nakł. autora, druk. S. Behra, 1880. — Socyalizm utopijny a naukowy, przez Fr. Engelsa, przekład z tłumaczenia francuskiego Lafargne'a. Genewa, 1882.

= **Zmarli**: Kazimierz hr. Krasiecki, zastępca kuratora literackiego biblioteki im. Ossolińskich, † we Lwowie 28 lipca w 75 roku życia. Cześć jego pamięci!

Kuryerek z najświeższymi nowościami.

 W ostatniej chwili donoszą jeszcze o wyścigu świeżo z pod prasy: **ABRAHAMOWICZ** Ad. Po burzy, fraszka w 1 akcie. Lwów, K. Łukaszewicz. 40 cnt. — **EURYPIDES**. Helena, przekł. Z. Węclewski. Poznań, Bibl. kórnicka. 1 marka. — **FOUCART** P. Campagne de Pologne 1806/7, Pultusk et Golymin. Nancy, Berger-Levrault et Co., 2 tomy. — z **KOCHEM** M. Wykład ofiary mszy św., wyd. drugie. Poznań, Księgarnia katol. 1 marka 60 fenig. — **MORDOWEĆ** D. S. Za Kraszanku Rysanka P. Kuliszewy. Pietierburg. — **Pamiętnik fizyograficzny**, II. Warszawa. — **RYSZARD** A. Bibliografia numizmatyczna polska. Kraków, G. Gebethner i Sp. 2 zhr. — **SIENKIEWICZ** H. Zersplittert. Leipzig, Universalsbibl. — **Przegląd archeologiczny**, I. Lwów, Tow. archeol.

OGŁOSZENIA.

Józef Jolowicz, księgarz i antykwarz w Poznaniu, poszukuje:
 GOETHE. Faust, tłumaczył Walicki, i inne przekłady. — KRASZEWSKI.
 Mistrz Twardowski. — Wszystkie inne dzieła i broszury o „Fauscie“ i „Twar-
 dowskim“ w wszelkich językach.

Księgarnia K. Łukaszewicza we Lwowie
 (1—2). poszukuje pomocnika księgarskiego.

MIKOŁAJA REJA z NAGŁOWIC
 Wizerunek własny żywota człowieka poczciwego,
 według wydania z r. 1560 wydał
ST. PTASZYCKI.

Wychodzi zeszytami. Całość składać się będzie z VII zeszytów. Zeszyty I—III już
 wyszły. Cena I kop. 75, II i III rs. 1 kop. 50.

W redakcyi „Dziła“ u Lwowi, ul. Akademicka 8, kupyty można:
 Światyj weczer, powiśť K. Dikkensa. 30 kr.
 Beztalanne swatanie, obrazok z hałyckoho żytia, nap. W. Barwinok. 80 kr.
 W oboroni czesty, powiśť z nimeckoho H. Rajmunda. 2 zlr. 50 kr.
 Dym, powiśť z rossijskoho I. Turgeniewa. 1 zlr. 50 kr.
 Mertwi duszi, z rossijskoho poema M. Gogola. 1 zlr. 80 kr.
 Stefan Ławrentij, powiśť z anhlijskoho Edwardsa. 2 zlr. 50 kr.
 Lubow ubohoho mołodcia, powiśť z francuskoho Feuilleta. 1 zlr. 20 kr.

Alterthums - Seltenheit !

Besteht in einem gut erhaltenen 110-jährigen Atlas aus 24 Karten sämmtlicher zum Königreich Polen früher gehörigen Provinzen, eines Planes und einer Zeichnung der Stadt Warschau, nebst einem Briefe in französischer Sprache von Rizzi Zanoni an den Fürsten Jabłonowski vom Jahre 1772. Zu kaufen bei:

Heinrich Hübner in Odessa, Дворянская улица домъ Денисенковой
 (2—3). n° 30 квар. n° 6.

Rzadkość starożytna !

Dobrze zachowany 110letni Atlas, złożony z 24 kart wszystkich do królestwa polskiego niegdyś należących prowincyj, jednego planu, jednego widoku Warszawy, jako téż listu Rizziego Zanonięgo w języku francuskim do księcia Jabłonowskiego z r. 1772. Do nabycia pod adresem:

Księgarnia J. UNGRA w PETERSBURGU, plac Kazański 7:
CALENDARZ PETERSBURSKI
„GWIAZDA“ na rok 1883
 wyjdzie z pod prasy w październiku 1882 r.

WYDAWNICTWA KSIĘGARNI

Gebethnera i Wolffa w Warszawie:*Dra JANA SCHERRA***Historya literatury powszechnej,**

według 6tego niemieckiego wydania przełożona, w osobnych przypiskach uzupełniona i w dziale literatur słowiańskich znacznie pomnożona przez

BRONISŁAWA ZAWADZKIEGO.

Cena prenumeracyjna za dwa duże tomy (w 6ciu zeszytach) 5 rs. Wyszło już 5 zeszytów, dokończenie wyjdzie w październiku r. b.

*MAURYCEGO KARASOWSKIEGO***FRYDERYK CHOPIN,****życie, listy, dzieła.** — Dwa tomy. Cena 3 rs. = 4 złr.*Dra ANTONIEGO J.....***OPOWIADANIA HISTORYCZNE,**

serya trzecia, dwa tomy. — Cena 3 rs. = 4 złr.

Treść: Karol Prozor, ostatni oboźny litewski; Antoni Nowina Złotnicki; Benedykt z Drozden Nowina Hulewicz; Dyzma Bończa Tomaszewski; Straszny Józef; Czartoryscy i Repnin; Tron książęcy za kobietę; Jak się żyło na kresach ukraińnych przed inkursją kozacką; Jeden z wielu; Gospodarstwo naszych prababek; Niemierycze.

*Dra ANTONIEGO J.....***Z PRZESZŁOŚCI POLESIA KIJOWSKIEGO,**

opowiadanie historyczne. — Cena 80 kop. = 1 złr. 20 cnt.

Treść: Dzieje szlachty okolicznej w owruckim powiecie; Kozacy na Polesiu kijowskiem w drugiej połowie XVII wieku.

*Dra ANTONIEGO J.....***Zameczki podolskie na kresach multzańskich,**

wydanie 2gie przerobione i powiększone, 3 tomy. — Cena 5 rs. = 7 złr.

Treść: Kamieniec nad Smotryczem; Żwaniec; Okopy św. Trójcy; Braha; Paniowce; Uście; Czarnokozińce; Bar; Mohylów nad Dniestrem; Szarogród.

*JÓZEFA DUNINA KARWICKIEGO***Szkice obyczajowe i historyczne.**

Cena 1 rs. 20 kop. = 1 złr. 60 cnt.

Treść: Z przeszłości Wołynia; O Michale Brzostowskim; O Puławach, o hetmanowej Rzewuskiej i o rewii w Iherhorówce; O szkołach krzemienieckich; O Tadeuszu Czackim; Wspomnienie o Sławucie; Opisanie koronacy cudown. obrazu Matki Boskiej podkamienieckiej; Wspomnienie o Łuku, Ostrogu i Olyce; Relacya pogrzebu Adama Sieniawskiego, kasztelana krakowskiego; Dyaryusz wesela Stanisława Denhoffa, wojewody połockiego, z Zofią Sieniawską, kasztelaną krakowską.

KURJER POZNANSKI.

Wychodzi w Poznaniu codziennie z wyjątkiem poniedziałków i dni świątecznych. Przedpłata kwartalna wynosi 9 marek 15 fenigów, w Austrii i Węgrzech 6 guldenów, we Francyi, Belgii, Szwajcaryi i Włoszech 18 franków, w innych krajach z doliczeniem odnośnego portoryum. Cena inseratów od wiersza drobnego siedmiolamowego 15 fen., reklamy 30 fen., tłumaczenie na język polski bezpłatnie.

CZASOPISMO Towarzystwa aptékarского, organ tegoż Towarzystwa i gremium aptékarzy Galicyi wschodniej, wychodzi już rok 11 we Lwowie 1 i 15 każdego miesiąca jak najregularniej, w objętości 1—1½ arkusza druku, przyjmując wszelkie ogłoszenia po cenach nader umiarkowanych.

Przedpłata wynosi: dla członków Towarz. rocznie zhr. 4-30, półrocznie zhr. 2-20; dla nieczłonków w państwie rakuskiem rocznie zhr. 6-30, półrocznie zhr. 3-20; w Warszawie rocznie rbs. 4 kop. 50; w Król. polskiem i carstwie rosyjskiem rocznie rbs. 5 kop. 20; w Niemczech marek 12; w Belgii, Francyi i Szwajcaryi franków 15.

Redaktor części umiejętnej: dr. **Miecz. Dunin Wąsowicz**, docent Uniwersytetu. Wszelkie korespondencye uprasza się adresować wprost do redaktora: Lwów, ulica Sobieskiego 30.

Administracya we Lwowie w aptéce p. A. Mussila, ul. Żółkiewska. — W Warszawie główny skład u Gebethnera i Wolffa.

W administracyi są jeszcze do nabycia wyszłe roczniki „Czasopisma“, od 5 począwszy, po 4 zhr. 20 cnt.

Pod redakcyą prof. dra Br. Radziszewskiego wychodzi we Lwowie czasopismo:

KOSMOS, organ Towarzystwa przyrodników imienia Kopernika.

Prenumerata wynosi: we Lwowie rocznie 5 zhr., półrocznie 2 zhr. 50 cnt., w całej Austrii z przesyłką pocztową 6 zhr., półrocznie 3 zhr.; w całych Niemczech z przesyłką pocztową 12 marek, półrocznie 6 marek; we Francyi i Belgii z przesyłką pocztową 14 franków, półrocznie 7 franków.

Przenumerować można we wszystkich księgarniach krajowych i zagranicznych.

PRZEGLĄD sądowy i administracyjny, wychodzi we Lwowie co środy pod redakcyą dra Ernesta Tilla. Prenumerata roczna z przesyłką: 7 zhr. = 6 rs. = 20 marek.

Treść nrów 30—34 z 26 lipca — 23 sierpnia 1882: O postępowaniu w razie niedostateczności prawomocnego wyroku, przez dra W. Tarłowskiego (30, 31); Kilka słów o prawodawstwie polskiem co do kwestyi używania krwi chrześcijańskiej przez Żydów, napisał dr. Jul. Morełowski (32); Słowo o nadużywaniu sprzeciwienia się oskarżeniu w procesie karnym (33); Faktyczny posiadacz fizyczny jako właściciel w nowój księdze gruntowej (34); Praktyka sądowa; Wiadomości urzędowe.

SZKOŁA, tygodnik pedagogiczny, organ Towarzystwa pedagogicznego, wychodzi we Lwowie pod redakcyą Bolesława Baranowskiego. Cena roczna: w państwie austriackiem 4 zhr., dla zagranicy 3 talary.

Treść nrów 29—33 z 22 lipca — 19 sierpnia 1882: Z Kołomyi (29); Antologia pedagogiczna z pism Jana Kochanowskiego (30); Lata nauki Jana Sobieskiego, przez L. T. (30—32); Wycieczka członków Tow. pedagog. na Czarnohorę, przez dra T. Gerstmana (31, 32); Fałszowanie artykułów żywności (32); Trzy projekty reformy ustaw szkolnych (33); Chłopskie zdanie o nauczycielach (33).